

7/7398
6.01122

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.0.33.610-33/174
Konu : Yazılı Soru Önergesi

09.07.12* 7632

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24/05/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-67961 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde yer alan ve engellilerin kamu kurum ve kuruluşlarında istihdamına ve istihdam kotalarına ilişkin soruları ihtiva eden İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/7398 esas numaralı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Türkiye'de özürliülerin işçi olarak istihdamı, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinde öngörülen kota sistemi ile sağlanmaya çalışılmaktadır. İşverenler 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde 3, kamu işyerlerinde ise yüzde 4 oranında özürliü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlü olup, çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlamaktadır.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 53 üncü maddesine göre dolu memur kadrolarının yüzde 3'ü oranındaki boş kadroyu özürliü memur istihdamına tahsis etmek ve tahsis edilen bu kadrolarda özürliü memur istihdam etmek zorundadır.

Buna göre, kamu kurum ve kuruluşlarının halen çalışmakta olan memur ve işçi statüsündeki toplam personelin yüzde 7'si oranındaki kadroyu özürliü istihdamına tahsis ettiği, ayrıca, özel sektöründe 50 veya daha fazla işçi çalıştırdığı işyerlerinde yüzde 3'ü oranında özürliü istihdamı ile yükümlü olduğu hususu birlikte değerlendirildiğinde, ülkemizde memur ve işçi statüsünde çalışan toplam personelin yüzde 10'u oranındaki miktarın özürliü personel istihdamına tahsis edilmiş olduğu görülecektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında özürliü çalıştırma yükümlülüğü kapsamında kabul edilen dolu memur kadro sayısı 1.467.900 adet olup, bu çerçevede, istihdam edilen personel sayısı 20.829 dur.

Türkiye İş Kurumunun Mart 2012 İstatistik Bülteni verilerine göre; 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine istinaden 50 veya daha fazla işçi çalıştıran 1.025'i kamuda, 16.522'si özel sektörde olmak üzere toplam 17.547 işveren bulunmaktadır.

Bu kapsamda; kamuda 10.635, özel sektör işyerlerinde 92.389 olmak üzere toplam 103.024 özürliü işçi istihdam edilmek zorundadır. Kamu işyerlerinde kota kapsamında 12.326, özel sektör işyerlerinde 73.719 olmak üzere toplam 86.045 özürliü işçi istihdam edilmektedir.

Türkiye İş Kurumunun Nisan 2012 İstatistik Bülteni verilerine göre; 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine istinaden kamuda 1.232, özel sektör işyerlerinde 23.526 olmak üzere toplam 24.758 boş özürliü işçi kontenjanı bulunmaktadır.

Türkiye İş Kurumu tarafında Kuruma kayıtlı ve iş arayan özürllümlerin 2011 yılında 38.349'u, 2012 yılının ilk dört ayında ise 11.381'i işçi statüsünde işe yerleştirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine istinaden özürllü işçi çalıştırma yükümlülüğünü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürllü ve çalıştırmadığı her ay için Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerimizce 2012 yılında 1.700 TL (binyediyüz TL) idari para cezası uygulanmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları idari para cezasından muaf tutulmamaktadır.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarınca 2012 yılında özürllü personel alımı yapılacak kadrolar 2011 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla Devlet Personel Başkanlığına bildirilmiş olup, söz konusu kadrolara alınacak özürllü personele yönelik ilk Özürllü Memur Seçme Sınavı (ÖMSS) 29/04/2012 tarihinde yapılmış ve kura usulü ile alınacak personele ilişkin başvurular ise 14/05/2012-25/05/2012 tarihleri arasında alınmıştır. Akabinde ise ÖMSS sonuçlarına ve kura usulüne göre kamu kurum ve kuruluşlarına ait münhal kadrolara yerleştirme işlemleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yapılacaktır.

Öte yandan, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinde,

"65 yaşını doldurmamış olmakla birlikte;

a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özürllü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan özürllülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 300'ü tutarında,

b) 18 yaşını dolduran, kanunen bakmakla mükellef kimsesi olmayan ve herhangi bir işe yerleştirilememiş olan özürllülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 200'ü tutarında,

c) Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olduğu halde, kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşını tamamlamamış özürllü yakını bulunanlara, bakım ilişkisi fiilen gerçekleşmek kaydıyla bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 200'ü tutarında,

Aylık bağlanır."

hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, 18 yaşını tamamlamış ve herhangi bir işe yerleştirilememiş özürllülerden; aylık olarak toplam 107,22 TL tutarından daha az geliri olduğu halde kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan veya kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmakla birlikte bu yakınlarından aylık olarak 107,22 TL veya daha fazla nafaka veya yardım alması mümkün olmayanlara, 2022 sayılı Kanun çerçevesinde aylık bağlanmakta olup, 2005 yılında eklenen bu madde neticesinde, özürllülere ödenmekte olan aylık tutarlarında özürllülük oranı % 40 ile % 69 (% 69 dahil) arasında olanlar için mevcut aylığın iki katı, özürllülük oranı % 70 ve daha fazla olanlar için üç katı tutarında artış sağlanmıştır. Ayrıca, bu şekilde özürllü aylığı bağlanan vatandaşlarımız, vergi iadesinin kaldırılmasına paralel olarak başlanılan ek ödeme uygulamasının da kapsamına alınmış ve kendilerine 2006 yılı Ocak ayı ödeme döneminden itibaren 08/02/2006 tarihli ve 5454

sayılı Kanun çerçevesinde aylıklarının % 5'i oranında ayrıca ek ödeme verilmesine başlanmıştır. Böylelikle, yukarıda belirtilen artışların yapılmamış olması durumunda bugün itibariyle 112,58 TL (ek ödeme dahil) olarak ödenebilecek aylık tutarları, önemli oranlarda arttırılarak özürlülük oranları % 40 ile % 69 arasında olanlar için 225,17 TL'ye (ek ödeme dahil), özürlülük oranları % 70 ve daha fazla olanlar için 337,75 TL'ye (ek ödeme dahil) yükseltilmiştir.

Dolayısıyla, özürlü vatandaşlarımıza ödenmekte olan aylıklarda enflasyona göre daha fazla artış yapılmış olup, 2002-2011 yılları arasında özürlü aylıklarında gerçekleştirilen artışlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

2022 Sayılı Kanun Çerçevesinde Muhtaç Özürlülere Ödenmekte Olan Aylıklardaki Artışlar

YILLAR	ÖZÜRLÜ AYLIĞI				YILLIK TÜFE ORANI (%)**	2002-2011 DÖNEMİ ARTIŞ ORANI (%)		2002-2011 DÖNEMİ TÜFE ORANI(%)
	ÖZÜR ORANI (%40-69)		ÖZÜR ORANI (%70+)			ÖZÜR ORANI (%40-69)	ÖZÜR ORANI (%70+)	
	AYLIK TUTARI*	ARTIŞ ORANI	AYLIK TUTARI*	ARTIŞ ORANI				
31/12/2002	24,50		24,50					
31/12/2003	51,45	110,00	51,45	110,00	18,36			
31/12/2004	57,92	12,58	57,92	12,58	9,35			
31/12/2005	64,48	11,33	64,48	11,33	7,72			
31/12/2006	145,64	125,87	218,46	238,80	9,65	795,10	1.242,85	
31/12/2007	160,94	10,52	241,41	10,52	8,39			
31/12/2008	174,48	8,40	261,72	8,40	10,06			
31/12/2009	189,66	8,70	284,49	8,70	6,53			
31/12/2010	201,60	6,30	302,40	6,30	6,40			
31/12/2011	219,30	8,78	328,95	8,78	10,45			

(*) 2006 ve sonraki yıllar için ek ödeme dahildir.

Yukarıda yer alan tablonun incelenmesinden de görüleceği üzere, 2002-2011 yıllarında 2022 sayılı Kanununa göre ödenen özürlü aylıklarında enflasyonun üzerinde artış yapılmış ve özürlülerin yaşam düzeylerinin yükseltilmesine çalışılmıştır.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı